

Missziói Magazin

1997/2

Az Evangélikus Külmissziói Egyesület és Rádiómisszió kiadványa

JEZUS ÉL
JÉZUS^a
SZERETET

„VELETEK VAGYOK...”

Kedvesen írja valaki: „A Szentföldön minden juhnak megvan a helye a nyájban, amelyet egész napon át megtart. Naponta egyszer azonban minden bárány elhagyja helyét és a pásztorhoz megy, aki megcirógatja az állat orrát, fülét, megpaskolja a nyakát és barátságosan a fülébe sutog valamit. Ez után a néhány perc után visszatér a juh a nyájban, a maga helyére. A legsebbe percek azok, amikor

minden egyebet félretéve, meghitt kapcsolatba kerülünk Istennel, életünk Pásztorával. Halljuk az Ő csendes hangját és felüdül a lelkünk.”

„Elhagyva helyünket”, a magunk otthonából, „szentföldjéről”, országhatáron, még tengereken is túlról, így érkezünk július derekán Piliscsabára, a Külmisziói Egyesületünk által szervezett konferenciára. Találkozásra, felüdülésre várva Krisztus közelében. Kihallani vágyva az Ő csendes hangját igéből, imádságból, bizonyágtételek, előadások szavaiból, hogy a közel 72 órát jelentő „néhány perc” alatt személyes élménnyé váljon együttlétünk összefoglaló gondolata: „Veletek vagytok minden napon...” (Mt 28, 20)

„Ha a halál árnyéka völgyében járok is, nem félek semmi bajtól, mert te velem vagy...” (Zsolt 23).

A zsolttáros akkor tanulta meg tegezni Istent, amikor szűkül-ködni kezdett és távol voltak immár a csendes vizek, a füves legelők. Ekkor lett az Úr, az „ő pásztor”, „Te” a számára. Hozzá fordulhatott. Számíthatott rá. Ő a legnagyobb veszedelemben, félelmek között sem hagyta magára. Vele volt és vigasztalta.

„Ha Ő velünk, ki ellenünk?” Rímelnék a lutheri sorok a zsolttárversre. Éneklük pápuaföld evangélikusai, akiknek életével, szokásaival ismerkedünk a három nap alatt. Éneklük közöttük szolgáló külföldiek, akik a legtávolabbi szigetekre is szívesen viszik az evangéliumot. Éneklük finn testvérek az ezer tó országából, akik az ezer könny országában, a háború sújtotta egykori Jugoszlávia területén a gyülekezetek életben tartásán fáradoznak. Éneklük Erdélyben, Felvidéken és a Délvidéken a hitéhez és hazájához hű maroknyi evangélikusság. Énekeljük mindannyian, füves legelőkön, csendes vizek mellett, halál árnyéka völgyében járva...

„Veletek vagytok...” Ez a krisztusi ígéret és ez a megénekelt bizonyosság minden misszió alapja. Azért lehet a legnehezebb helyzetben, válságos körülmények között, veszélyes vidékeken is vállalni küldetésünk, mert Ő soha nem hagy segítség nélkül. Ha egyedül vagyunk is, nem élünk magunkra hagyva. Legyen ez a Missziói Magazint olvasók mindennapi bizonyossága is!

Bácskai Károly

TERVEINK: 1998-ban már évente négyszer!

A jövő évtől szeretnénk negyedévenként elérni, mozgósítani a misszió barátait a Missziói Magazinnal keresztül. Reméljük, hogy ez a tervünk találkozik Olvasóink igényeivel is! Kérjük, aki még nem rendelte meg, de szeretné 1998-tól rendszeresen megkapni postán a Missziói Magazint, legkésőbb ez év december 15-ig küldje be rendelést a Szerkesztőség címére. Mivel az MM-nek változatlanul „nincsen ára”, hivatalos előfizetési díja, kérjük a megrendelésnél jelezni, hogy évente kb. milyen összegű adománnyal tudná támogatni a lap megjelenését.

Köszönjük az eddigi adományokat és kérjük a további támogatást, hiszen hosszú távon nem fogadhatjuk el, hogy finn és norvég testvéreink aldozatkészsége tartsa fenn a lapot...

EZ IS MISSZIÓ?

Kőbányán kaptam lencsevégre ezt a szokatlan "falfirkát". Szokatlan, mert nem focicsapatot bíztat vagy éppen gyaláz, nem bálványozott rocksztrár nevét hirdeti. Egyszerűen csak közli a világtörténelem legnagyobb szenzációját, AZ EVANGÉLIUMOT: "Jézus él! Jézus a szeretet!"

Vajon hányan olvassák el naponta? Megállít-e még valakit ez a hír a főváros rohanó forgatagában? Mi ez a felirat? Egészséges provokáció? A korszerű misszió egyik "olcsó" eszköze? Vagy inkább Jézus szavait kell idéznünk a Hegyi beszédből a szent dolgok megbecsüléséről: "Ne adjátok a kutyáknak azt, ami szent, gyöngyeiteket se dobjátok a disznók elé, mert eltapossák lábukkal..."?

Várjuk Olvasóink véleményét minderről!

Gáncs Péter

Missziói Magazin – Az Evangélikus Külmisziói Egyesület és Rádiomisszió kiadványa • A Szerkesztőség címe: 2142 Nagytarcsa, Pf 19 tel/fax: 28-450 175 • Felelős szerkesztő: Gáncs Péter • Szerkesztőbizottság: Bácskai Károly, Bencze Imre, Szentpétery Mariann • Készült a TOP-GRAF BT nyomdájában Dabason, tipográfia: Kerekes

„Ott álltam Valaki előtt...”

Szalai András az Evangélikus Teológián tanít német nyelvet. Ismeretes, hogy korábban buddhista volt. Erről kérdezem: **Óriási a vallási kínálat ma Magyarországon, hogyan kerültél éppen a buddhizmussal kapcsolatba?**

Megtérésem időpontja a rendszerváltás idejére esik, s azelőtt még nem volt ilyen nagy a vallási piac. Azért választottam az akkori kínálatból pont a zen-buddhizmust, mert mindenki mással csábítható el Istentől, és én erre voltam fogékony.

Melyek dióhéjban a buddhizmus legfontosabb tanításai?

Dióhéjban ugyan lehetetlen, de megpróbálom. Buddha ateista volt, tanítása bevallottan egy ember tanítása. Követőinek nem benne kell hinniük, hanem csak ugyanazt a meditációt kell gyakorolniuk, amit ő is gyakorolt. Vallása központjában az emberi tudat áll. A meditációk célja a tudatállapot megváltoztatása, azaz egy olyan világszemlélet, én-kép kialakítása, amely már nem kötődik az evilági lét-hez, nem függ semmitől és senkitől. Ez azért fontos, mert, amíg az ember az élethez, önmagához, dolgokhoz ragaszkodik, addig a karma törvénye miatt újra meg újra testet kell öltetnie. Ez a lélekvándorlás maga a pokol, amiből ki kell szabadulni. E kiszabadulás a megvilágosodás, amit csak a meditációkkal lehet elérni. Üzenetének lényege ez: ha megvilágosodsz, akkor ha meghalsz, végre nincs tovább. Aki elért a nirvánába, annak vágyai, létszomja stb. mind kihúnyt. Nem kell újrászülnie az illúzióknak alávetett, szenvedésekkel teli lélek forgatagába.

Mivel gyakorol a buddhizmus vonzerőit egy mai magyar fiatalra? Miért tekintik alternatívának a keresztyénséggel szemben?

A buddhizmus vonzerejének több forrása van. Már az is vonzó lehet sokaknak, hogy távolkeleti, egzotikus kultúrából származik. Filozófiájának szellemisége hasonló a jelenlegi nyugati korszellemhez (relati-

vizmus, tolerantizmus, miszticizmus). Mivel lényege az emberi tudattal való foglalkozás, olyan „kulturák fölött álló” és „vallások-előtti” létszemléletnek tűnik, amit nem „csak hinni” kell, hanem megtapasztalni lehet. Meditációs praxisa „belső” megoldást kínál a „külső” problémákra. A meditáció pszichoszomatikus nyugalmában el lehet felejtkezni a hétköznapi nyomasztó valóságról.

Miért fordultál el a buddhizmustól? Ez fokozatosan történt, vagy hirtelen elhatározásból?

Hat év alatt szinte teljesen „elbuddhultam”, azaz kezdte teljesen áthatni a minden napjaimat. A megtérésem előtti hetekben már meditatív tudatállapotban dolgoztam,

ve meghívott magához beszélgetni. A bizonyágtétele nem volt erőteljesnek, logikusnak vagy tisztának mondható, és a buddhizmust sem szedte nekem darabokra. Mégis, egyszercsak Valakinek a Jelenlétében találtam magam. Isten addig számomra „egy általam megvalósítható tudatállapot” volt. Most ott álltam Valaki előtt, aki számunkra az élet. Pokoli volt.

Csak két nap múlva hallottam az Evangélium másik oldalát is: élettem Bírāja helyettem, miattam, értem halt meg a kereszten, s feltámadt, hogy Lelke által az Életét éljem. T u - dom,

edzettem, aludtam, s úgy éreztem, hogy már a mesterekre és a könyvtáramra sincs szükségem... Ha meg nem térek, egy-két éven belül szerzetes lettem volna, hiszen a buddhizmusra az életem tettem rá.

Aztán egy ismerőssel találkoztam, aki Németországban megtért, s egy év után, hazatér-

mindenkit máshogy szeret magához. Engem így.

Lehet-e a harcművészeteket vallási háttér nélkül gyakorolni?

Bár e harci technikák buddhista és taoista kolostorokban váltak „művészetté”, ugyanezeket a technikákat gyakorolják pl. a rendőri elitakadémiák is,

polgári védelem céljából, ideológia nélkül. A dzsúdó története is egy zen kolostorban kezdődött, de napjainkra tiszta sporttá vált még Japánban is. A karatétól is elválóban van a háttérben álló szellemiség: a nyugatiakat elsősorban a hagyományok nélküli csupasz küzdőtechnika vagy mozgásművészet érdekli. Abban a karate-klubban, ahol gyakoroltam, 50-60 ember közül csak néhányan voltak buddhisták. A többség csak önvédelmet, versenysportot vagy fogyózási eszközt látott az egészben, az eredeti háttér-ideológia nem érdekelte őket.

Hogyan szólíthatjuk meg azokat a fiatalokat, akik belemerülnek a buddhizmusba?

A buddhizmusnak sokféle irányzata van, s a buddhisták sem egyformák. Érdemes előbb megkérdezni az illetőt, hogy ő mit gondol Istenről, önmagáról stb., mielőtt átadjuk neki az Üzenetet.

Az igazi buddhista realista: a valóságot keresi. A meditációban az Isten-nélküli létet, saját lelki folyamatait elemzi, s ez alapján gondolkodik tovább. Közönyös világegyetemben, üres ég alatt él. „Isten” fogalma számára csak egy tudatállapotot jelent.

Ami számára Üzenet lehet:

1. a valóság több, mint, amit észlelni, elgondolni és elméjével elemezni tud. Isten van, ő Valaki, Személy, szól hozzánk és megszólítható, ismer minket és megismerhető.

2. Isten maga a valóság, Nélküle illúzió-világban él az ember.

3. Mindez azonban nem olyasmi, amire bárki is magától rájöhetne: ehhez Isten természetfeletti kinyilatkoztatása kell, tényleg csak Ő maga tudott minket is meggyőzni arról, hogy Van, és hogy az, akinek a Bibliában mondja magát.

4. Mi keresztyének ezt átéljük, s csak Rá tudunk mutatni. Bátorítsuk tehát: olvasson Jézusról az Újszövetségben, szólítsa meg, és kérje, hogy szólítsa meg személyesen őt is.

(az interjút Szentpétery Mariann készítette)

„A misszió egyház nélkül céltalan – az egyház misszió nélkül élettelen...” – misszió és egyház integrációja –

Löhe Vilmos 1808–1872

Világszerte ismerős Löhe Vilmos megfogalmazása: „a misszió nem más, mint Isten egyetlen egyháza mozgásban.”

Löhe a maga korában szenvedett a szülőkörű egyház miatt, amely főleg anyagi kérdésekkel és jogi formulákkal foglalkozott. Szendvedett az egyházak felekezeti megosztottságától is, melyek többnyire nem törődtek a missziói megbízatással. Mindezzel szembe állította azt a képet, amit a Bibliában talált az egyházról: az egyház hatalmas zarándokmenethez hasonlít, amely egy magas hegyre vándorol. Az első zarándokok már megérkeztek a csúcsra, amelyet felhők takarnak

és amelyet a hátrébb járók még nem láthatnak. A menet végéhez állandóan csatlakoznak különféle bőrszínű, új emberek. Az összes zarándok egységet alkot, mivel egyazon úton járnak. Ennek a zarándokmenetnek a mozgása a cél felé – ez a misszió. A cél nem más, mint az idők végén együtt lenni Istennél.

A misszionának két aspektusa van: embereket az egyházba gyűjteni és ezt az egyházat építeni. Ez a misszióértelmezés új volt, mert egyszerre gondolt egyházra és misszióra, mind idő feletti, mind pedig konkrét, történeti dimenzióban.

Löhe érdekes képet vázol a misszióról: a misszió nem szakemberek privát feladata, nem is az egyházi tevékenység részterülete a diakónia, pedagógia, liturgia mellett, hanem lényeges ismertető jele mind az egyháznak, mind a helyi gyülekezetnek.

A misszió olyan mozgás, ami a helyi gyüleke-

zetből indul ki és onnan körkörösén terjed. Ebbe az irányba kell mozognia, hogy keresztyéneket és nem keresztyéneket megnyerjenek, különben nem tekintik hitelesnek.

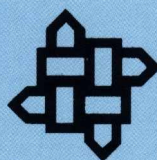
Hogyan megy végbe egyház és misszió összekapcsolódása? Löhe szerint nem egy missziói alapelv bevezetésével, nem szervezeti aktussal vagy egyházvezetői döntéssel, hanem megtérés által, egy meglévő valósághoz való megtéréssel. Ennek lényege, hogy a misszió Isten munkája. A misszió olyan feladat, amelyet csak az Úr Lelke képes elvégezni, de emberek felhasználásával. A misszió eszerint nem olyan feladat, amelyhez az egyház csatlakozhat. A kérdés, hogy hagyja-e vezetni magát Urától a zarándokúton, hogy felismeri-e az apostoli ige

dinamikáját, vagy elzárkózik tőle, hogy az úrvacsorát „zarándokvacsoraként” fogadja-e és így résztvesz-e Jézusnak a világért való odaadásában?! A kérdés, hogy az egyház engedi-e, hogy Isten Küldöttének szeretete legyőzze?!

Löhe missziói koncepciójának öröksége bátorít a jövő útján és emlékeztet arra, hogy állandó feladatunk az egyház és misszió integrálása. Ez az örökség világtávlatú kapcsolatokhoz segít, hiszen éppen az utóbbi években megújult figyelem fordul Löhe felé az Egyesült Államoktól kezdve egészen Ausztráliáig...

Dr. Christian Weber
írása nyomán fordította
Gáncs Aladár

(Miteinander weltweit
unterwegs, Erlangen
1997)

Missionswerk
der Evang.-Luth. Kirche
in Bayern

Christsein überall

MISSZIÓ ÉS NÉPEGYHÁZ

Pángyánszki Ágnes lelkész nő tartotta az LVSZ nagygyűlés záró igehirdetését Hong Kongban

Josephine Tso lelkész nőtől, akik a hongkongi evangélikus egyház elnöke, a világgyűlés nyitó igehirdetésében megtudhattuk, hogy nyolc éves koráig semmit sem hallott Krisztusról. Egy szomszédjuk révén került családja kapcsolatba egy evangélikus gyülekezettel. Neki és testvéreinek is a gyülekezet többet jelentett, mint éneklést, játékot és kikapcsolódást. Az evangélikus gyülekezetben keresztkedett meg.

A Lutheránus Világszövetség 9. nagygyűlésén olyanok is bizonyoságot tettek keresztyén hitükről, akik első generációs keresztyén családokból származnak. Tso lelkész nőt és az általa képviselt egyház tagjai az 1950-es évek segélyprogramjai kapcsán kerültek kapcsolatba az evangélikus egyházzal. Népegyházak és missziós egyházak képviselői

együtt ünnepelhették a Világszövetség fennállásának 50. évfordulóját.

A nagygyűlés főtémája: „Krisztusban bizonyágtétellel hívattunk el” – szintén a misszió fontosságát hangsúlyozta. A bizonyágtétellel való elhívás a misszióra való elhívást jelenti. Pünkösdkor a tanítványok „erőt kaptak”, hogy Krisztus tanúivá legyenek „Jeruzsálemben, egész Judeában és Samáriában, sőt egészen a föld végső határáig.” (ApCsel 1, 8)

A Világszövetség megfogalmazásában az LVSZ minden tagegyháza missziós munka eredménye. 1947-es megalapítása óta az LVSZ-ben hangsúlyos szerepet kapott a misszió, mint az egyik központi funkció. Az egyházak ma már világosan látják, hogy a misszió többet jelent, mint misszionáriusok küldését idegen földre, olyan helyekre, ahol az egyházaknak segítségre van szükségük, vagy éppen a megalakulás nehézségeivel küzdenek. Természetesen ez a szolgálat is fontos, de az egyházaknak fel kell ismerniük azt a missziói elhívást is, amit saját helyükön kapnak! A hiteles misszió az egyház egész életét felöleli, és beletartozik az idegenek, a szegények és a számkivetettek szolgálata is. A misszió nem választható el a konkrét segítségnyújtástól, a diakóniától és szociális munkától.

Az elmúlt évek során a misszió fogalma sokkal gazdagabb magyarázatot kapott, és mindez azt is jelenti, hogy reálisabban, konkrétabban értékeljük egyházaink és a keresztyén ember missziós törekvéseit. Népegyházak és fiatal egyházak egyaránt küzdenek az elvilágiasodással, a bizonyágtétellel modern formáinak megtalálásáért és a más vallásokkal folytatott őszinte és hiteles párbeszéd kialakításáért.

Pángyánszky Ágnes

Gondolkodjunk együtt!

Mi a misszió? Vannak, akik egyenesen luxusnak tartják, amit csak nagy és gazdag egyházak engedhetnek meg maguknak. Mások az egyház minden megnyilvánulásában missziói lehetőséget látnak. Van, aki úgy véli, az egyház valójában a misszióért van, tehát a misszió nem az egyház szolgálatának egy része, hanem pontosan fordítva: az egyház Isten missziói munkájának eszköze...

Az együtt gondolkodásban segíthet az alábbi rajz is, amely szintén az egyház és a misszió egyféle értékelését tükrözi. Kérjük Olvasóinkat, írják meg, ki, hogyan értelmezi a képet, a misszió helyét az egyházban, vagy az egyház helyét a misszióban! A beküldött válaszokból szeretnénk ízelítőt adni az MM következő számában.

„ABC-misszió”

„Ha a te Istened olyan hatalmas, miért nem beszéli az én nyelvemet?”

A Wycliffe Bibliafordítók speciális missziós csoport. Főleg azokra a nyelvcsaládokra koncentrálnak, melyeknek a nyelvei még nem léteznek írásban. Hogyan indult el ez a fontos munka?

1917-ben egy ifjú amerikai, Guatemalában spanyol bibliákat árult az indiánoknak, de azok nem szívesen vették azokat, és nekiszegtek a kemény kérdést: „Ha a te Istened olyan hatalmas, miért nem beszéli az én nyelvemet?”

Az ifjú rájött, hogy a bennszülöttek 80 százaléka nem tud sem spanyolul, sem egyáltalán írni-olvasni. Ezért elhatározta, hogy velük fog élni, és lefordítja a nyelvükre a Szentírást. Közben ezt tette, egyre nagyobb felelősséget kezdett érezni a többi nép iránt is, akiknek nem volt a nyelvükre lefordítva még a Biblia.

1934-ben az Egyesült Államokban, Arkansasban megszervezett egy „Wycliffe tábort”, mely nevét John Wycliffe-ről kapta, aki a XV. században, Angliában először fordította le a bibliát a nép nyelvére. Őt tekintették példaképnek a bibliafordításában. A tábor célja az volt, hogy fiatalokat készítsen fel fordítói munkára. Majd a következő években is szervezett ilyen táborokat. Így kezdődött a ma már világméretű nyelvészeti, bibliafordítói és írás-olvasás oktatási program. A szervezet két részből áll:

A Wycliffe Bibliafordítók képviselik a bibliafordítás munkáját a gyülekezetek, egyházak felé. Új tagokat toboroznak, megszervezik az ima és pénzügyi támogatást. Az egész világon kiterjedt hálózatuk van.

A másik részt a Nyári Nyelvészeti Egyetem (SIL) alkotja. Ők képzik ki a jelentkezőket a nyelvészeti, fordítói munkára. Együttműködnek egyetemekkel, iskolákkal, kormányokkal.

Vallják, hogy „nincs nép, mely túlságosan kicsi. Nincs nyelv, mely túlságosan bonyolult lenne.

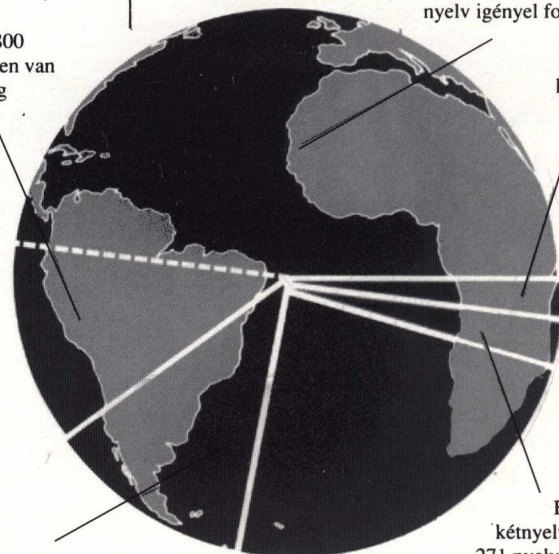
A VILÁG NYELVEI ÉS A BIBLIAFORDÍTÁS HELYZETE

A világon 6191 nyelv létezik

Több mint 800 nyelvterületen van még szükség fordítókra.

Feltehetőleg további 2710 nyelv igényel fordítást.

Majdnem kihalt 202 nyelv.

Vannak olyan nyelvek, amelyekre már lefordították az Új Testamentumot, illetve az Ószövetség néhány könyvét:

266 nyelven van teljes Biblia, 600 nyelven létezik csak Új Szövetség és 58 nyelven a már meglévő Biblia javításra szorul.

A nyelvészeti és fordítói munka több mint 1200 nyelven folyik a SIL és más szervezetek által.

A statisztikai adatok az Ethnologue 11. kiadásából származnak a legfrissebb kutatások szerint. Mivel a teljes kiadás állandóan változik, az adatokat a jelenleg érvényben levők szerint adtuk meg. Néhány szervezet alternatív módszereket használ a dialektusok és nyelvi változatok számbavételére. Ezért a két számlálás közötti különbség lehetséges.

Hisszük, hogy az evangéliumot azon a nyelven kell minden ember számára elérhetővé tenni, amelyet a legjobban megért. Mindenkinek szüksége van arra, hogy a Szentírást a saját nyelvén olvashassa.”

Céljuk, hogy lefordítsák a Szentírást, vagy legalábbis az Újszövetséget olyan nyelvekre, amelyeken ez még nem létezik. Ez a feladat nem is olyan egyszerű! Ezeknek a nyelveknek ugyanis még nincs írott formájuk, így könyvből nem lehet megtanulni őket, hanem olyan emberektől kell elsajátítani beszéd útján, akiknek ez az anyanyelvük. Ők segítenek kikutatni a nyelv szerkezetét, nyelvtanát. Sok türelem kell, míg így összeáll a nyelv! S amikor már

beszélik a nyelvet a misszionáriusok, elkezdik fordítani az Újszövetséget az ott élő nép tagjainak a segítségével.

A fordítói munkával egy időben folyik az írás-olvasás oktatása is. Hiszen mit ér a Biblia saját nyelven, ha nincs, aki elolvassa, mivel nem tudnak az emberek írni és olvasni. Ebben a munkában segítenek a bennszülöttek is. A bibliafordítók közülük egyeseket kiképeznek arra, hogy tanítani tudják népük öregeit és fiataljait írni, olvasni. Ehhez tankönyveket készítenek a nyelvükön számukra, amelyekbe a népi legendákat is beleszerkesztik. Így az eredeti kultúra sem vesz el.

A világ minden részén fo-

lyik ez a munka. Hála Istennek, így már 266 nyelven van teljes Biblia, és 600 nyelven pedig Újszövetség, további 2710 nyelv igényel még fordítást.

Mi vajon mit tehetünk annak érdekében, hogy az emberek megkapják saját anyanyelvükön a bibliát? Mi, akik itt élünk Magyarországon, segíthetjük-e őket valamilyen módon? Egyet biztosan minden keresztyén megtehet: imádkozhatunk azért, hogy az emberekhez eljusson a Szentírás olyan embereken keresztül, akik életüket szentelik erre.

Réthelyi Mária

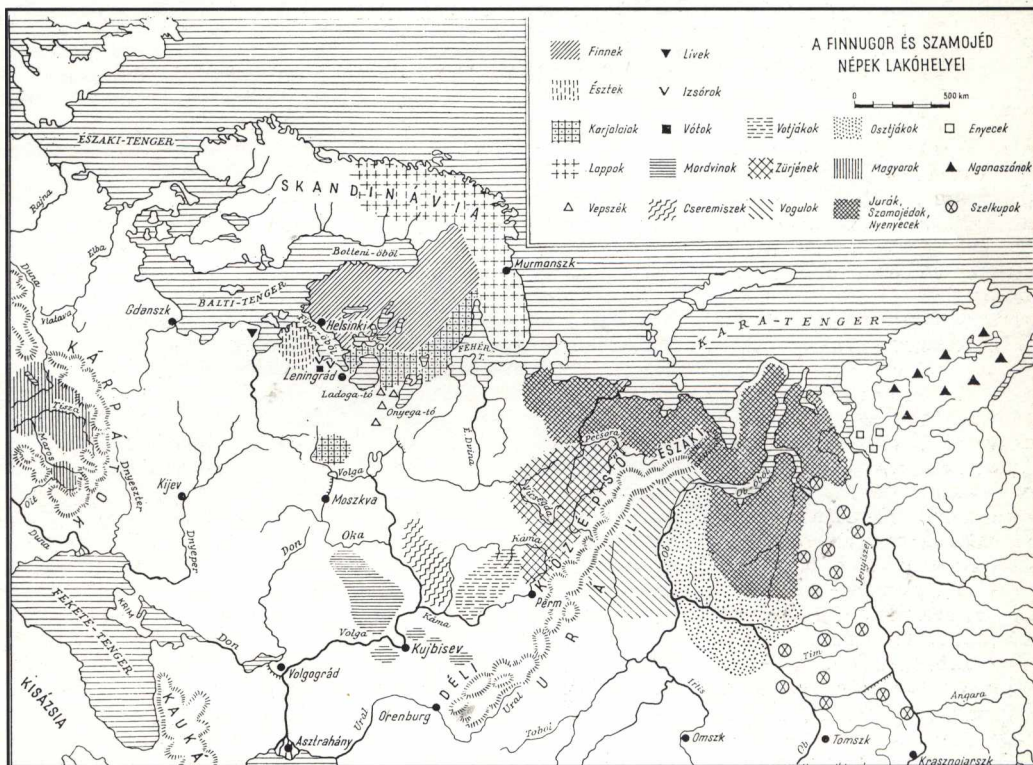
Bibliát a finnugor népeknek!

„Most már elhiszem, hogy van Isten, mert megszólalt az anyanyelvemen”

A fenti vallomás egy hanti aszszonytól származik, aki kezébe vehette a Jézus élete című könyvecske hanti (osztják) nyelvű fordítását. Amikor pedig ez a könyv vepsze nyelven jelent meg és a fordító egy tanári továbbképzésen részleteket olvasott fel belőle, maga is meglepődött a hatáson: kollégái nem tudták visszatartani könnyeiket. A hallgatóság megrendülését nemcsak az okozta, hogy egy kihalófélben lévő, jövőtlennek ítélt kis népek végre saját nyelvű könyvei lehetnek, hanem Isten élő igéje, mely a legközvetlenebbül az anyanyelvén szólítja meg az embert. „En ismertem ezeket a történeteket korábban is, de oroszul hallgatva számomra csak mesének hatottak. Most először éreztem, hogy mindez igaz” – vallották többen.

A hantik vagy osztjakok neve talán ismerősen cseng, de kik a vepszek? Mi közünk hozzájuk? Nekünk azért fontosak, mert ők is nyelvrokaink: finnugorok, akik Szentpétervártól északkeletre élnek, lélekszámuk nem több néhány tizezernél. Velük együtt Oroszországban mintegy 3,5 milliónyian élnek olyanok, akik valamilyen finnugor nyelvet beszélnek.

„Bibliát a finnugor népeknek!” – ez a Finn Bibliatársaság néhány éve indított kampányának jelszava. E kampány keretében nagyszabású gyűjtés folyik a bibliafordítói és kiadói munka támogatására. A fordítók képzett nyelvészek, az egyes nyelvek és nyelvjáráások anyanyelvű beszélői, akik teológiai útmutatást Helsinkiben kapnak. Itt működik a stockholmi székhelyű Bibliafordító Intézet finnugor részlege. Jelenleg 11 nyelvre fordítják a Biblia egyes könyveit. A fejlett írásbeliségű nyelvek, mint a komi (más néven zürjén) vagy az udmurt (votjak) esetében könnyebb a munka, de az irodalmi hagyományok nélküli nyelvjáráások, mint a karjalai vagy az osztják fordítói egyben nyelvetemotók is: korábban ismeretlen fogalmakra kell megfelelő szót találniuk, a még kialakulatlan helyesírási kérdéseikben dönteniük. Nyelvrokaink azt élik át

most, amit a mi eleink Károli Gáspár idejében.

A kilencvenes években nagy nyilvánosságot kapott bibliaterjesztési munka sokáig titokban folyt. Elindítója egy Svédországban élő horvát származású mérnök, akinek életcélja lett, hogy az egykori Szovjetunióban élő több mint száz különböző néphez saját nyelvén juttassa el a Bibliát.

Eleinte forradalom előtti bibliafordításokat adott ki újra, s ezeket terjesztette. A szovjet hivatalos szervek egyik legfőbb ellenségüknek tartották. Nem mulasztották el például 1980-ban figyelmeztetni a finnugor kongresszusra Finnországba induló küldötteket: lehet, hogy lesz ott valaki, aki vallásos könyveket akar nekik adni, el ne fogadják! Az egyik udmurt nyelvész 15 évvel később elmondta, hogy a figyelmeztetés ellenére ő is szerzett egy Bibliát, mert valóban volt ott valaki, aki egy autó csomagtartójából orosz és különböző finnugor nyelvű Szentírásokat osztogatott, s bár félt attól,

hogy a határon megtalálják nála a tiltott könyveket, úgy döntött, vállalja a büntetést annak érdekében, hogy saját Bibliája legyen. Ez az ember a vámvizsgálatot csodálatos módon megúsza, azóta már pap lett belőle, és évek óta dolgozik a modern udmurt bibliafordításon. Idén jelenik meg az általa fordított Újszövetség.

Oroszországszerte mindenütt nagy szükség van Isten igéjének gyógyító erejére. A szovjet hata-

lom hetven éve alatt ezrével lerombolt templomokat talán össze lehet számolni, de az a kár, mely az emberek lelkét érte, felmérhetetlen. Amikor Isten oltalmába ajánljuk Oroszországot sokat szenvedett népeit, megkülönböztetett szeretettel és imádsággal gondolunk azokra, akikhez nyelvünk révén több ezer éves múltba visszanyúló kapcsolatok is fűznek.

Csepregi Márta

A finnugor népek közül háromnak van saját állama: a magyaroknak, a finneknek és az észteknek. Ezek a népek nagyjából egyidőben, a második évezred elején lettek keresztyének, s a nyugati kultúrkörhöz kapcsolódnak. A finnek és az észtek a reformáció idején svéd fennhatóság alatt voltak, így ők többségükben máig lutheránusok, mint a lappok is, akik Skandinávia északi peremén, négy ország területén élnek. A többi tízegyhány finnugor nép a soknemzetiségű Oroszország lakója. Nagyobb foltokban a Baltikumban, a középső Volga vidékén, az Ural hegység mindkét oldalán és az Ob folyó medencéjében élnek, de mindenütt kisebbségben, orosz és török-tatár népek gyűrűjében. Ők a keresztyénséggel orosz közvetítéssel ismerkedtek meg és a pravoszláv egyház tagjai lettek. A hittérítés sokáig az oroszosítás eszköze is volt. A szovjet időben pedig az ateista propaganda arra törekedett, hogy oroszok és nem-oroszok lehetőleg felejtssék el mindent, ami a keresztyénséggel kapcsolatos. Csak a kilencvenes években nyílt újból lehetőség arra, hogy templomok épüljenek, s a Biblia sokak számára elérhető legyen

dr. Bálint Zoltán és Bálintné Kis Beáta:

Tradicionális hitvilág és keresz

MI VAN A SZÁMOK MÖGÖTT?

Az MM 1996/2 számában megjelent „A Pápua Új-Guineai Egyház a számok tükrében” olvasása után levélben többen feltették nekünk a kérdést: „Mi van az impozáns számok mögött?” Milyen az egyház lelki élete? Mi van a szívekben?

Most, mikor már 16 hónapja élünk ebben az országban, dolgozunk az egyházban, töltjük napunk 24 óráját az emberek között, megpróbálunk válaszolni erre a kérdésre. Ebben nagy segítségünkre van az az ökumenikus tanfolyam, melyen éppen részt veszünk. Ez a tanfolyam az itt szolgáló misszionáriusoknak szeretne segítséget, eligazítást nyújtani abban, hogy megismerjék, megértsék az Új-Guineán élő törzsek történelmét, hagyományait, hogy ezt a tőlünk oly távol eső kultúrát megpróbáljuk öt-

vözni a saját magunkkal hozott kultúránkkal.

Pápua Új-Guinea lakosságának 96 %-a keresztyén – így mondja a statisztika. De mit jelent ez valójában? Mit ért el a misszió 111 év alatt, s milyen a mai helyzet?

Az ősi kultúrákat csakis a tradicionális vallások egységében szemlélhetjük, annyira összefonódnak. A kultúra egy dús lombú fához hasonlítható, melynek erős gyökérszeme a mélybe kúszik. Az ágak tapinthatók, a levelek jól láthatók, le is téphetők. A gyökerek viszont rejtőzködnek, láthatatlanok. A hit gyakorlásának is vannak látható ágai, de maga a hit az ember legbelsőbb énjében, a Biblia szavaival élve az ember szívében gyökerezik. A hit és a kultúra összefonódását jól tükrözi az, ahogyan a zene, a tánc, a vadászat, a kertészkedés minden mozzana-

tát átszövik a hitvilág elemei. Nem kivétel ezalól a melanéziai hitvilág sem, melynek legfőbb célja egész egyértelműen a földi élet kellemesebbé tétele, gazdagságának élvezete, a jelen igényeinek kielégítése. Az emberek szinte minden esztendőre megragadnak arra, hogy biztosítsák a saját törzsük számára a gondtalan élet minden kellékét: elegendő, igazságosan elosztott ételmezt, a törzson belüli békét, megfelelő gyermekáldást stb.

Azt a hitvilágot, melyet évezredek óta gyakoroltak itt az emberek, animistának nevezzük. Ennek lényege a fentiekkel összhangban az, hogy az egész természetet megleveníti. Úgy képzelet, hogy különféle típusú szellemek laknak egyes fákban, sziklákban, forrásokban. Az elhunytak szellemei is részt vesznek a törzs életében, legalábbis egy ideig. A teremtető isten vagy istenek és az örök élet kérdései nem játszanak lényeges szerepet ebben a hitvilágban. A mindenütt jelenlévő szellemek sok szempontból az emberekhez hasonló tulajdonságokkal rendelkeznek. Ha felbosszantják őket, ártnak, ha pedig a kedvükben járnak, akkor segítenek az embereknek céljaik elérésében. Azt is mondhatjuk, hogy a melanéziai emberek mintegy eszüként akarják használni a szellemeket céljaik elérésében, a földi élet kellemesebbé tétele érdekében. (Nem imádják őket, nem imádkoznak hozzájuk.)

A fentiek ismeretében nem csodálkozhatunk azon, hogy anakidején sokan a keresztyénséget is hasonló elvárásokkal fogadták. A fehér ember először hajóval, majd repülőgéppel érkezett, a kőbaltákat vas-fejszére cserélte, házakat, iskolákat, kórházakat épített. Tehát tudott valamit, amit a helyiek még nem tudtak. Nyilvánvalónak tartották, hogy ismereteinek és főleg jólétének titka vallásában, a keresztyénségben van elrejtve. Nagyon sokan azzal a reménységgel fogadták el a keresztyénséget, hogy az mint eszköz, ugyanazokat a jóléti dolgokat fogja elhozni életükbe, mint amit a fehér embernél láttak. Nemezszer megtörtént, hogy miután a misszionárius már éve-

kig hirdette a megváltásról, örök életéről, Jézus Krisztusról szóló evangéliumot, gyülekezete tagjai előálltak kérésükkel, hogy most már avassa be őket is igazi titkába, adja át nekik is a jólét titkának kulcsát. S amikor azt a választ kapták, hogy ilyen nincs, nagyon szomorúan távoztak, mert természetesen ezt nem hitték el, hanem azt gondolták, hogy a misszionárius még nem tartotta érdemesnek őket a kulcs átadására. Később, amikor végleg kiderült, hogy kérésük teljesítése az adott egyházban reménytelen, sokan más egyházakhoz vagy szektákhoz pártoltak át abban a reményben, hogy ott szerencsésebbek lesznek. E vándorlás mind a mai napig tart, s az újabb és újabb vallási csoportok, szekták száma szinte napról napra növekszik.

A melanéziai gondolkodásmód másik, talán leggyakrabban idézett jellemzője a viszonyosság, adni és kapni. Az adás és a megajándékozás egyensúlya. Itt gyakorlatilag semmi nincs ingyen, és senki nem marad a másik adója. Az ajándékért, segítségért nem szóval mondanak köszönetet, hanem talán rövidesen, talán évek múlva, de nem elfelejtve, valami másval viszonyozzák a korábbi segítséget. A viszonyosság azonban nemcsak a jóra vonatkozik, hanem a szemet szemért, fogat fogért törvénye is meghatározza. Ez a máig is tartó törzsi háborúk gyökere. Ha az ellenséges törzs megöl valakit a mi törzsünk tagjai közül, akkor nekünk is kötelességünk valakit az ellenség tagjai közül megölni. S mivel nem lehet tudni, de nem is számít, hogy ki követte el az első tettet, a következő áldozat akárki lehet az ellenséges törzsből.

Az adás-kapás egyensúlya a szellemvilággal való kapcsolattartásra is vonatkozik. A tabuk megsértésére ártással válaszolnak, a tabuk betartását viszont jutalmazza. Sajnos azt képtelenség biztosan tudni, hogy a szellemeket valamivel akaratlanul nem sértették-e meg, s ez az emberek többségénél feszültséget okoz, őket félelemben tartja.

Ilyen előzmények után a keresztyénség tanítását az ingyen kegyelemről, az ellenszolgáltatás

ténység Pápua Új-Guineában

nélküli megváltásról még értelemmel is igen nehéz volt elfogadni, nem beszélve a szívekről, az ember belső énjéről. Megtörtént, hogy az évekig zsúfolásig telt templom padjai lassan-lassan kezdtek megüresedni, a gyülekezet tagjai egyre kevesebben vettek részt az istentiszteleteken. A misszionárius ugyanaz volt, aki megalapította a gyülekezetet, kapcsolata a helyiekkel ugyan-

olyan jó volt mint korábban. Mi történhetett hát? Hosszú ideig tartó kérdezősködés után megkapta a választ. Gyülekezete tagjai úgy gondolták, hogy mivel Jézus meghalt értük a kereszten, ők cserébe vasárnaponként eljárnak a templomba. De a hosszú évek során már eleget jártak, már lerótták adósságukat a melanéziai viszonyosság elvének alapján.

tozkodás alapján azonban nekünk úgy tűnik, hogy a gyökek még nem hatoltak túl mélyre. Fennáll annak a veszélye, hogy amilyen hihetetlen gyorsasággal elterjedt a keresztyénség ebben az országban, a következő néhány generáció során a hit ugyanolyan gyorsan meg is inoghat. S mivel nagyon sok szó esik róla, úgy gondoljuk, meg kell említenünk, hogy ennek az esetleges megintáknak kulturális okai is vannak. A misszionáriusok jelentős része nem tudott elszakadni saját kulturájától, s az evangélium örözüzenetét saját európai szokásaiba beleöltöztve plántálta el. Így az mindmáig bizonyos mértékig idegen, importált maradt. A hagyományos öltözékek gyönyörű madártollkompozíciókkal, a saját dallamok, táncok eltűntek, s helyettük a német keringők vagy az olasz szerenádok dallamaira éneklünk pidzsin nyelvű egyházi énekeket. Ugyanakkor a hívek a templomból hazafelé menve élénken figyelik a fákat, sziklákat, a bogarak mozgását, jeleit: vajon nem az ősök szellemének üzenete van-e azokban elrejtve? Mára so-

kan felismerték a – hozzánk képest hősöknek tekinthető – misszionárius elődeink kultúrával kapcsolatos hibáit, és igyekeznek azokat korrigálni. Sajnos mint annyiszor a történelem folyamán, megint sokan átesnek a ló túlsó oldalára, s a kultúra elemeivel együtt az ősi hitvilág elemeit is szentesítik. Nyilvánvaló, hogy ez legalább akkora hiba, mint amit helyrehozni igyekeznek. Tovább bonyolítja a helyzetet, hogy mivel a misszió valamilyen módon mindig az anyaegyház hitének a tükré, az európai és amerikai egyházak hitbeli és egyéb problémái is importálásra kerültek és kerülnek napjainkban is.

Mi tehát a jövő? Hisszük, hogy Urunk gondoskodott és gondoskodni fog arról, hogy az elvetett mag termést hozzon. Ebben az országban gyakorlatilag minden ember hallotta már az evangéliumot. A magvetés megtörtént. Hogy a magok milyen földbe hullottak, hogy megfogantak-e, hogy a fejlődés milyen stádiumában vannak, egyedül Urunk tudja. Mi pedig hisszük és tudjuk, hogy Ő a növekedést is biztosítani fogja.

MI VAN A SZÍVEKBEN?

Hogyan is állunk hát? Mit mutatnak a cikk elején említett „fának” az ágai és mibe kapaszkodnak a gyökek? Mielőtt bármilyen következtetést levonnánk, szeretnénk óva inteni mindenkit attól, hogy elhamarkodottan alkosson véleményt. Egyrészt a fenti felvilágosítások távolról sem elegendőek arra, hogy igazán belelássunk a melanéziai gondolkodásmódba, másrészt egyedül Isten tudja megmondani, hogy mi lakik a szívekben. Harmadrészt pedig nem tudhatjuk, hogy Isten milyen mércét állít az itteni keresztyének elé. Magyarországon egy évezrede hirdettetik az evangélium, itt a legtöbb helyen csak néhány évtizede. Ha ennek megfelelő mércét állít Isten, akkor talán mi messze alulmaradunk új-guineai testvéreinkkel szemben.

Mégis mit válaszolhatunk a fenti kérdésekre? Azt, hogy az ágak keresztyén levelei közé egyre inkább keverednek a megnyílt határokon átáramló fogyasztói társadalom nemkívánatos elemei is, az amúgy is itt maradt tradicionális vallás leveleivel együtt. Az összkép, a külső megjelenés keresztyén. A templomok vasárnaponként megtelnek, az ország lakosságának döntő többsége keresztyénnek vallja magát. Hivatalos, megbízható statisztikát nehéz lenne összeállítani, mert a születéseket nem regisztrálják és a gyermekeket nem mindig keresztesztelik meg. Erre lelkes-misszionárius testvéreink sem tudtak megbízható választ adni. Az esküvők legnagyobb részt a tradicionális szokások szerint történnek, a protestáns egyházi esküvő ritka. A temetésekre pedig –

szemben az európai gyakorlattal – szinte soha nem hívják meg a lelkészeket. A hétköznapi és vasárnapi keresztyénség szintén nincsen igazán összhangban. A törzsi villongások ma is tartanak, nő a bűnözés, a lopások, betörések száma. Az egyetlen országúton gyakran kirabolják az autósokat, igen gyakori a családon belüli verekedés, erőszak, főleg az asszonyok verése, s az igazmondás nem tartozik a melanéziai emberek erős jellemvonásai közé.

De ismétlem: egyedül Isten a szívek vizsgálója. Egy év itt-tar-

Mare falucska lakói falugyűlésen

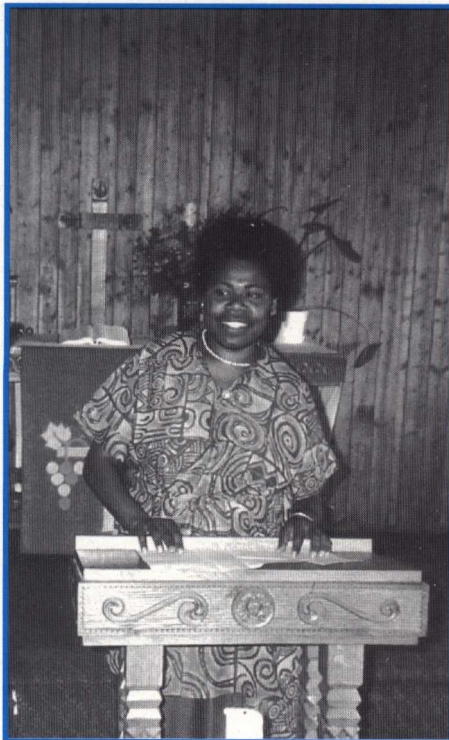
Mit tehetünk itthon a külmisszióért?

Az Evangélikus Külmissziói Egyesület újjászerveződése óta támogatja a Finn Missziótársulat franciaországi állomását és másfél éve már, hogy külmissziós munkamezőkön újra van magyar evangélikus misszionárius. Komoly feladatokat ad ez nemcsak az Egyesületnek, de egész egyházunknak. Seija Kuronen egy évi tanulmányi szabadság után visszatért az arab gyermekek közé Marseille-be. Bálint Zoltán és családja bizony nehéz körülmények között vállalta az idegenséget, a távol-keleti Pápua-Új-Guinea éghajlati, kulturális és gondolkodásbeli másságát.

Es mi idehaza? Napi küzdelmeinkben, de megszokott környezetünkben, miként hordozzuk őket? Hogyan vállaljuk a háttérzolgálatot? Tudunk-e kifelé tekinteni? Mivel segíthetjük az újonnan induló külmissziói munkát?

Elsősorban imádságainkkal. A külmisszió barátai minden pénteken az esti órákban közösen, együtt gondolnak a külmisszióban szolgálókra. Élesszük igével, imádsággal a hit és szeretet tüzét! Támogassuk munkájukat Isten előtt, hogy akik Jézus küldő-biztató parancsát meghallották, érezzék maguk mögött az imádkozó háttér erejét! A külmisszió az egész egyház ügye. Egymás hite által erősödhetünk.

Ezért tartottuk – idén nyáron már harmadszor Piliscsabán – a külmissziói konferenciákat felnőttek és gyermekek számára.

Aisi Marta Új-Guineából a piliscsabai konferencián

Tájékozódhattunk és tanulhattunk a finnektől, bajoroktól, osztrákoktól és vajdasági, erdélyi magyaroktól. Vendégünk volt Aisi Marta asszonytestvérünk Pápua-Új Guineából.

Több gyülekezetben működik külmissziós csoport. A kört azonnal bővíteni kellene! Legyen minden gyülekezetben havi, de legalább negyedéven-

ként egy-egy összejövetel (biblia- és imaóra), amikor külmissziói kérdésekkel foglalkoznak a résztvevők. Ehhez szívesen küldünk anyagot, vagy személyesen is elmegyünk beszámolni, előadást tartani.

Folytatjuk alkalmainkat Kelenföldön, ahol legközelebb november 24-én, hétfőn fél 6-kor találkozhatunk külmissziói esten. Ennek keretében Egyesületünk delegációja számol be marseille-i látogatásukról. Előadó körutat szervezünk egy német lelkesítéstestvérünk számára, aki 15 éven át Pápua-Új-Guineában szolgált.

Az Egyesület tagjai közül néhányan

hogy ezek értékesítésével támogassák a külmisszió ügyét. De ezt minden gyülekezet is megteheti!

Es mit tehetünk még? Pápua asszonytestvérünk javaslatára gyűjtést kezdünk pidzsinnel bíró bibliai beszerzésének támogatására. Egy ilyen biblia Pápua-Új Guineában kb. 1500 Forintnak megfelelő összegbe kerül. Aki tehát egy bibliát akar adni pápua testvéreinknek, 1500 Ft befizetésével megteheti ezt. 1998 januárjában lesz módunk az adományt először kiküldeni. Felhívjuk tehát testvéreink figyelmét az áldozatkészségre! (kérésre csekket is küldünk)

Löhe Vilmos a bajor külmisszió megalapítója 1827-ben ezt írta: „*Akik Isten Országát kint terjesztik, azok bent is gyarapítják!*” Kettős értelmű Löhe mondata: Isten országának terjesztése, vagyis a külmisszió erősíti a belmissziót, építi az egyházat. És aki pedig missziót végez, maga is erősödik mindig a hitben!

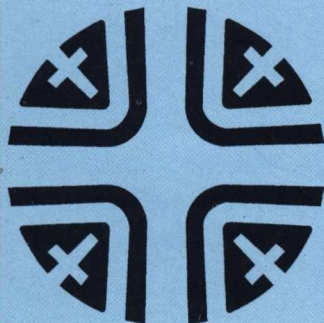

A konferencia ajándéka Dolinszky Árpád vajdasági esperes rádiómissziós munkájának támogatására

két látogatást is tehetek nemrég: a helsinki finn missziói központ és a marseille-i arab munka megismerése volt a cél. Ezek hatására a Deák téri gimnázium napközisei között kézimunkák készítését tervezik,

Ennek bizonyosságául hívogattunk mindenkit a külmisszió barátainak táborába, és ezzel a hittel fáradozunk a külmisszióért.

Bencze Imre

CÍMÜNK:

**Evangélikus
Külmissziói
Egyesület
1085 Budapest,
Üllői út 24.**

Dr. Dobos Károly ref. lelkipásztor

Ki biztatta Károly bácsit ennek a munkának elindítására?

1946-ban fedezték fel a lepra gyógyszerét, a Dapson-pirulát. Erről mi Magyarországon csak 30 évvel később értesültünk. Engem Toureille hugenotta lelkes-missionárius tájékoztatta. Ő nyugdíjas korában Európába szerte végezte a lepramisszió tájékoztató munkáját és gyűjtött a betegek számára. Szerette volna, ha a magyar egyházak hivatalosan is bekapcsolódnak a nemzetközi szervezetbe, de a szocializmus által kialakult körülmények nem tették ezt lehetővé. A gyógyszer felfedezésének öröme megneveztek egy hálaadó Lepra Világnapot, január utolsó vasárnapjára, hogy legalább egy napon mindenütt megemlékezzenek a szenvedő leprasokról és az önfeláldozóan dolgozó orvosokról, lelkészekről és ápolókról. Abban az időben még 20 millióra becsülték a világ leprabetegeinek számát. Barátaimmal csak azt tudtuk megígérni, hogy ismerőseink felelősséget ébresztgetni fogjuk, és mivel imádkozni akkor sem volt tilos, elkezdünk az imádság szolgálatát. Én pesthidegkuti gyülekezetemben kezdtem az ismertetést, aztán a kirándulók

MM-interjú:

dr Dobos Károllyal a magyarországi lepramisszió 94 éves vezetőjével

A misszió szót hazánkban sokan a "lepramisszió" összetételben ismerik. Nem csoda, hiszen már több, mint 20 éve folyik ez a munka hazánkban és részt vesznek benne a keresztyén közösségek, bármely felekezethez tartozzanak is. Annak ellenére, hogy hazánkban nincsenek leprás betegek, rajtuk segíteni minden Jézust követő ember kötelessége és feladata Mt 10, 8 alapján: "tisztítsatok meg leprasokat"...

A Magyarországi Lepramisszió elindítója és mai napig is szervezője dr. Dobos Károly nyugalmazott református lelkipásztor. A következőkben vele beszélgetünk:

ökumenikus istentisztelete fedőnév alatt működő havi összejövetelen beszéltem róla. Ott gyűjtöttünk, hogy kézimunkáinkkal résztvehessünk a lepramisszió javára rendezett külföldi vásárokon. Volt Litéren egy missziói lelkületű evangélikus orvos, dr. Nádosy Ferenc, akinek imaközösségei szintén ügyünk mellé álltak. Ők gyűjtötték össze azt a 300 lepedőt, amit először küldtünk ki Bhutan részére. De a legfontosabb szolgálat azóta is a sebkötöző fáslik kézi kötése. Ezt a munkát kevesen végzik a világban, mi viszont tizezerszám küldünk évente belőlük a kórházakba.

Említsen valakit a nálunk járt misszionáriusok közül.

Az első vendégünk Herta Burgstaller osztrák ápolónő volt, aki a kameruni Manyemen leprakórházban szolgált. Azóta Perotti lelkész úr látogatott meg a londoni központból. Mindketten titokban, kis csoportok előtt vetítették és beszéltek a lepra-

Készülnek a fáslik Pesthidegkúton

munka fontosságáról. Azóta is minden évben jön hozzánk valaki, aki gyakorlatban is végzi vagy végezte ezt a munkát.

Kik a leghűségesebb, legrégebbi munkatársai?

Azt hiszem, nem a mi felad-

tunk ezt megítélni. Többen kaptak 10-15 éven keresztül. Sokan végeznek felelősségteljes munkát, mások a kicsiben hűségesekek. De mindenki tartja magát Jézus szavához: „*ingyen vetétek, ingyen adjátok*”... Magamról is csak azt mondhatom, hogy én semmit se csináltam! Isten nyitogatta az ajtókat, újabb és újabb kórházak címeit kaptuk és mindig volt mit küldeni. Az lenne a jó, ha nem lenne szükség már ápolókra, orvosokra. Az elmúlt évek alatt ugyan 5 millióval csökkent a nyilvántartott betegek száma, még sokáig szükség lesz a segítségre. Egyedül Istené a dicsőség, ha tudunk segíteni!

Kedves Károly bácsi, köszönjük a beszélgetést, Isten áldja meg továbbra is szolgálatát!

(az interjút Bencze Imréné készítette)

Néhány statisztikai adat: a magyarországi lepramisszió 15 ország 33 leprakórházát támogatja, kb. ezer különböző felekezeti gyülekezet és ugyanennyi egyéni adakozó küldi évente adományát pénz vagy kötött fásli formájában. A Lepramisszió Világnapját már nemcsak Budapesten, de több vidéki gyülekezetben is megtartják, vagy megemlékeznek róla.

„ÉPÍTSÉTEK AZ ÚR HÁZÁT!”

Norvég Egyházi Szolgálat Izraelért nagygyűlése és magyar vonatkozásai

Norvégia hatalmas ország. Területe több, mint háromszor akkora, mint Magyarország és csak két budapestnyi lakos él benne. A norvégok 90 százaléka evangélikus. Az Izraelmisszió több, mint 150 éves múltra tekint vissza. Eredeti nevük *Norvég Izraelmisszió*, de ezt megváltoztatták, hogy az egyes izraeli köröket esetleg irritáló „misszió” szó ne szerepeljen nevükben. Így lett új nevük: *Norvég Egyházi Szolgálat Izraelért (NCMI)*. Izraelben több városban is dolgoznak: szeretetotthonokat tartanak fön és van egy szemináriumuk is. Norvégiában, a központban szervezik a munkát. Mára Magyarországon is beindult a munka. Budapesten van egy régi intézetük, mely a napokban éled újjá. Ez a *Gisle Johnson Intézet (GJI)*, melynek keretei között dolgozom én is. Azért vettem részt a nyári, moldei találkozón, hogy megbeszéljük, milyen feladatok várnak rám és meghallgassam az igen tapasztalt norvégok véleményét.

A négy napos rendezvényre több, mint 300, az izraelmissziót támogató testvér jött el. Ők azok, akik rendszeresen juttatnak fizetésükből, nyugdíjükből az NCMI céljaira. A résztvevők teljes családjukkal jelentek meg, a program ezért igen gazdag volt. Imaközösségtől kezdve, bibliaitanulmányozó csoportokon keresztül a játékszínházig minden megtalálható volt. Természetesen minden program szoros kapcsolatban volt a zsidómisszióval és gyűlésünk címevel: „Építsétek az Úr házat!” (Haggeus 1, 8) Norvég szokás szerint volt egy kirándulós napunk is, melyen egy kicsiny szigetre hajóztunk. A lényeg azonban a beszélgetéseken volt, ki mit tett azért, hogy a zsidóság visszatérjen Istenéhez Jé-

zus Krisztuson keresztül. Egy ilyen alkalommal mondtam el én is, hogy a mi kicsiny evangélikusságunk mit tesz ezért az ügyért. Ekkor fogalmaztam meg azt a négy feladatot, mely a jövőben a GJI munkája lehet:

1. Az első és legfontosabb, hogy elérjük a környezetünkben élő zsidóságot, bizonyosá-

juk: mai evangélikusságunknak is egyik feladata, hogy a zsidóság felé forduljon, hirdesse a tiszta igét, tegyen bizonyosságot az eljött Messiásról, Jézus Krisztusról. Fel kell ismernünk, miként védekezhetünk környezetünk antiszemita megnyilvánulásai ellen.

3. A lelkészekkel is szeretnénk találkozót szervezni, hogy megoszthassák velünk tapasztalataikat, észrevételeiket. Szeretnénk, ha több ószövetségi alapige kerülne magyarázásra. Ismereteim szerint agendaszervező bizottságunk szintén dolgozik azon, hogy több ótestamentumi textus hangozzék a szószekekről. Lelkészeink felkészülését kiadványainkkal is szeretnénk segíteni.

4. Végül de nem utolsó sorban, szeretnénk megfogalmazni és egyértelművé tenni teológiai álláspontunkat a zsidóság felé. Ez természetesen csak hosszú tanulmányok, tapasztalatszerzések után következhet, de feltétlenül fontosnak tartom. Az elvilágiasodott zsidóság ugyanis könnyen válik szekták és karizmatikus mozgalmak áldozatává. Szükséges, hogy az egyház utat mutasson.

Röviden ezek azok a célok, amelyeket megfogalmaztunk és melyet elérni igyekezünk. Hárman vagyunk immár, akik rendszeresen összejövünk és kérjük Isten Szentlelkét, hogy adjon bölcsességet ehhez a munkához. Ezen

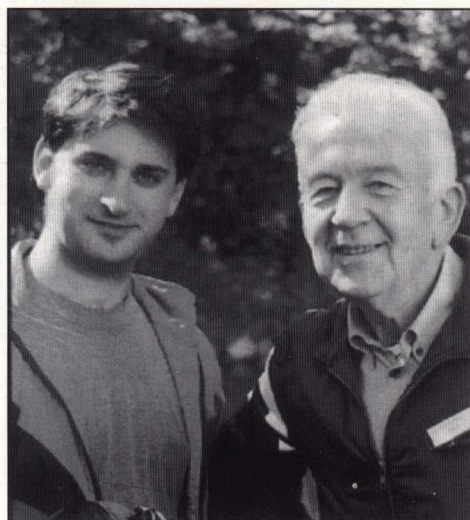
kivül a nyári piliscsabai missziói konferencián résztvevő testvérek is biztosítottak arról, hogy imádjukban hordoznak bennünket és elmondják későbbi tapasztalataikat. Kérem a kedves Olvasót: tartson velünk imádságban és ebben a felelősségteljes szolgálatban!

Végül visszatérek még a moldei nagygyűlésre, mely két fontos és megszívlelendő tanulsággal szolgált nekem. Az egyik, hogy csodálatos közösséget éltünk meg: a közös Lélek, a közös cél hozott össze és vitt tovább minket. Mindenki tudta, miért van ott, mindenki számára világos volt, az Urat akarjuk dicsérni és Neki hálát adni. Jó volt látni a nagy családokat, hogy a szülők fontosnak tartják gyermekeik ottlétét, akik láthatták mivel foglalkozik édesanyjuk, édesapjuk. A másik tanulság volt, hogy láthatam, mit jelent 300 embernek fenntartani egy ilyen nagy és széleskörű munkát végző missziói szervezetet.

Isten adja, hogy hamarosan hírt adhassunk arról: zsidó testvéreink közösséget élnek át velünk Jézus Krisztusban, és mi is tudjuk támogatni a zsidómissziót.

Várjuk észrevételeiket, kérjük írják meg tapasztalataikat, megjegyzéseiket, melyeknek örömmel adunk helyet a MM következő számában.

Endreffy Géza

Terray László a Norvég Izraelmisszió volt főtitkára és Endreffy Géza budaörsi lelkész
(FOTÓ: ENDRÉ FYLLINGSNES)

got tehessünk hitünkről, természetesen tapintatosan, ahogyan erről már írtunk a Missziói Magazin 1997/1-es számában. Fontos számunkra, hogy azok a zsidó testvérek, akik Jézust követik, felismerjék, hogy Istennek ma is van terve választott népével és neki tett ígéretei, ajándékai és elhívása visszavonhatatlanok (Róma 11, 29). Így szeretnénk eljutni a gyülekezeteink területén élő zsidó testvéreinkhez is, hogy ébresztgessük őket: a választott népnek vissza kell térnie ősi hitéhez és e hitben felismerni Jézus Krisztust, mint Megváltót.

2. El szeretnénk jutni gyülekezeteinkbe, hogy elmond-

Finn vendégeink a „néhai” cinkotai iskola előtt február 3-án

FINN „KATALIZÁTOR”

Egyházunk missziói törvénye országos evangélizációs és missziói lelkész szolgálatba állításáról is rendelkezik. Szeptember 1-től erre az új, izgalmas feladatra kaptam hat évre szóló megbízást az Országos Presbitériumtól, illetve Elnökségtől. Az elvi döntés erről már 1996. december 6-án megszületett, de komoly akadálynak tűnt a munkához szükséges épület biztosítása. Nem egyszerűen szolgálati lakást kellett keresni, hanem olyan épületet, ahol hely van irodáknak, vendégszobának, rádióstúdióknak, és ahol a remélt további fejlesztésre is van lehetőség.

Hosszú keresgélés után bukkantunk a Cinkotai Evangélikus Egyházközség visszakapott, de használaton kívüli iskolájának meglehetősen lepusztult épületére. Itt van hely bőven, jók a közlekedési feltételek, adott a pozitív gyülekezeti háttér... Csak honnan lesz fedezet a több, mint 20 millió forintos építkezésre?! Úgy tűnt, elakad az egész ügy... Ekkor lépett „akcióba” a finn „katalizátor”, és az események felgyorsultak: február elején megérkezett a „Sanansaattajat” („Hírvivők”) rádiómissziós szervezet küldöttsége: Per-Olof Malk, Matti és Tiula Korpiaho. Mindhárman régi ismerősei a misszió hazai barátainak és az MM Olvasóinak is. A repülőté-

Rombolj, hogy építhess! – júniusi „csatátér”...

ről szinte első utunk Cinkotára vezetett. Bizony, amikor beléptünk a romos iskola, rideg, üres termeibe, nem kevés fantázia, hit és reménység kellett ahhoz, hogy „megálmodjuk”: itt még ebben az évben missziói központ lehet, sőt lesz... De hát éppen azt tanultuk az apostoltól, hogy „a hit pedig a remélt dolgokban való bizalom, és a nem látható dolgok létéről való meggyőződés...” (Zsid 11, 1).

Február 3-án, hétfőn délelőtt Harmati püspök hivatalában megszüle-

tett a „történelmi” döntés: közös anyagi áldozatvállalással megépül az *Evangélikus Missziói Központ*. Mondhatjuk: valódi nemzetközi összefogással, hiszen hamarosan norvég testvéreink is, a *NOREA* is segítségünkre sietett.

VERSENYFUTÁS AZ IDŐVEL

Példás gyorsasággal készítette el Bolla Akos tervezőmérnök az öreg iskola teljes rekonstrukciós tervzetét, majd be kellett szerezni a szükséges engedélyeket, és májusban már beindulha-

tott a munka. Ócsai János nagytarcsai építkezési vállalkozó kivitelezésében. Hamarosan kiderült, hogy a bibliai igazságok az építkezés területén is helytállóak: ahhoz, hogy építsünk, először szinte mindent le kell rombolni. Júniusra eldőlt, hogy gyakorlatilag az alapoktól kell újra emelni az épületet, mely végül anyagában is csaknem vadonatúj lesz.

CÉLEGYENESBEN

A tervek szerint még az őszi folyamán be tudunk költözni a mintegy 250 négyzetméteres épületbe. Egyik felében kap helyet a szolgálati lakás, míg a másik szárny ad otthont a vendégszobának, irodáknak, rádióstúdióknak a megfelelő technikai helyiségekkel együtt.

Bízunk benne, hogy a Missziói Központ, nevéhez méltóan, képes lesz összefogni és összehangolni a különböző missziói tevékenységeket egyházunkban. Itt kap otthont majd a Missziói Magazin szerkesztősége is. Erdemes hát megjegyezni az új címet: *Evangélikus Missziói Központ, 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38-40.*

Reméljük, hamarosan már itt fogadhatjuk az érdeklődő MM Olvasókat is!

Gáncs Péter

Végre tető alatt... – szeptemberi helyzetjelentés

Épül az Evangélikus Missziói Központ

„Nemcsak játék határok nélkül”

– szabálytalan beszámoló a missziós gyermekkonferenciáról –

Azon a vasárnapon mintegy 50 gyermek és 9 felnőtt szolgáló vette birtokába a gyönyörű környezetben elhelyezkedő piliscsabai Béthel Evangélikus Missziói Otthont, hogy ott egy héten át együtt éljenek, gondolkodjanak, tanuljanak, játsszanak.

Nehezen indult az ismerkedés, a megszokott, jól ismert szemárokat kerestük, onnan vártunk biztatást, mosolyt. Nehezen tanultuk a sokféle nevet, és hogy ki kivel érkezett.

A tábor nyitóáhitata volt az első közös program, amelyen azonnal szembesültünk az ember egyik legnagyobb problémájával, a saját énünk által meghúzott határvonalakkal, amelyek védőbástyát jelentenek, ha nyugalomra vágyunk, de egyben el is rekesztenek másoktól, melyekbe minden kitörési kísérletnél belebotlunk.

Jézus Krisztus missziói parancsával határátlépésre szólít fel bennünket: „Erőt kaptok, amikor eljön hozzátok a Szentlélek, és tanúim lesztek Jeruzsálemben, egész Júdeában és Samáriában, sőt egészen a föld végső határáig.” – ApCsel 1,8

A „nagy határátlépés” azonban nem a repülőjegynél, a vámvizsgálatnál, nem is a piramisoknál, az egzotikus tájaknál és embereknél, nem a miénktől eltérő bőrszínnél vagy nyelvnél kezdődik.

Az igazi határokat akkor kell átlépni, amikor vállaljuk a másik ember meghallgatásának, támogatásának, segítségének, vagy csupán elviselésének feladatát is. Felvállaljuk mások problémáit, visszük az elkeseredett, reményvesztett embereknek a kegyelem Istenének örömhírét. Erre küld minket Urunk, erről szólt a múltban, és szól ma is tanítványainak.

Ezen az első estén mindenki kézbe kapott egy-egy „útlevelet”, amely az egész hét folyamán emlékeztetett arra, hogy nem dezertőrök vagyunk, akik átlopóznak mások határán, hanem engedéllyel utazunk, megbízásunk, küldetésünk van. Az útlevél minden nap témáját rajzosan szemléltette, de lehetőséget és helyet biztosított a saját gondolatok lejegyzésére is. Ilyen módon hétfő az ABC-misszió jegyében telt, kedden pápua-nap, szerdán kirándulás és az esztergomi evangélikus gyülekezet meglátogatása, csütörtökön

pedig az EMO (Evangéliumot Minden Otthonba) szolgálatának bemutatkozó, megismertető napja volt. A témákat feldolgozó előadások színesek, érdekesek és mozgalmasak voltak. Vendégként jelenlevő szolgálók is segítették a téma jobb megismerését, kibontását. Nem volt hiány éneklésben, játékban, beszélgetésben sem. Dia- és videoanyag tette élvezetesebbé és életközelié az elhangzottakat, lehetőség nyílt megadott bibliai történet vagy egy-egy élethelyzet játékos dramatizálására is.

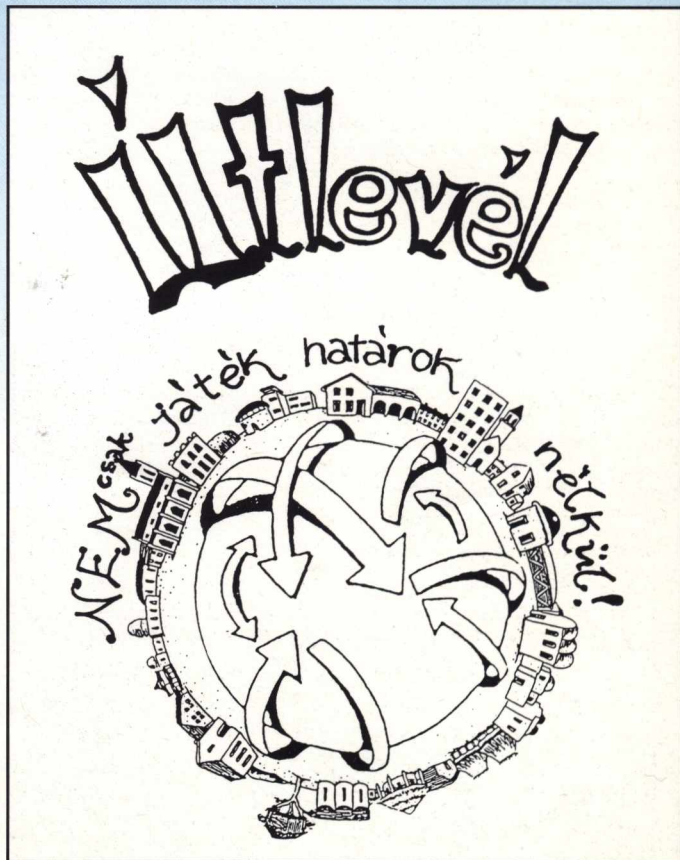
A reggeli és esti áhitatok, valamint a csoportos és egyéni beszélgetések egyaránt segítettek a missziói tudat kifejlődésében. Rámutattak a különböző missziói területekre és lehetőségekre, ahová Jézus Krisztus küld bennünket. Mindenki biztatást kapott arra, hogy próbálja felkutatni, az Úrtól elkérni a saját missziói küldetését.

Volt a táborozók között olyan, aki már most tudatosan külmisz-szióra készül. Am Urunk küldése mindenkihez szól, mindenkit határátlépésre indít, aki az Ő követésére szánta el magát. Mert az, hogy „tanúim lesztek... egészen a föld végső határáig”, feltételezi az innesső határvonalon állást, ahonnan az első lépés az önmagunk határainak átlépése, és elindulás a mellettünk állók felé.

Nem mindenkinek a külmiszsió területén van küldetése, de mindenkinek szól a missziói parancs. Lehet, hogy „csak” a családban, a közvetlen környezetünkben, az iskolában, az EMO szolgálatának célkitűzését felvállalva, vagy éppen az imádkozás szolgálatába állva.

Jézus Krisztus mindenkinek megmutatja saját határait, de ezzel együtt a másokhoz vezető utat is. Bátran merjük hát kérdezni a velünk kapcsolatos terveit!

Horváth Mária

LEVELESLÁDA: 2142 Nagytarcsa

Istené a dicsőség, de mi is örülünk az ilyen soroknak:

Nagyon örülök az Önök szolgáltatának, részben az MM-nek is köszönhetem hitem erősödését és a szolgálatra hívást. Jézussal történő találkozásom, kézfogásom eredménye, hogy kb. 40 éves „bagózás” után 2-3 nap alatt leszoktam a cigarettázásról, és ezzel tudom, másoknak is örömet szereztem...

A korszakváltás nem fájdalommentes – erdélyi gondolatok:

Egy kicsit elszorult a szívem, amikor azt olvastam, hogy október végén utoljára hangzik majd el rövidhullámon az adás. Bár hajlamos vagyok arra, hogy azonnal aggodni kezdjek, hála Istennek egy belső hang csendre int... Az utóbbi időben nagyon rám nehezedett az a sok gonoszság, ami mindenütt tapasztalható. A munkahelyi áskálódások, feszültségek a családban, rokonok között. Tudom, hogy nem jó a gonosz mellett elidőzni, vele sokat foglalkozni, mert úgy járunk, mint a tanítványok: tüzet kérünk a gonoszsra az égből, Jézus pedig egyszerűen tovább megy...

A levelezés szükségességét példázó sorok:

A dunaújvárosi rádióban hallottam egy ígérkedést arról, hogy nem minden jó, ami annak látszik. Engem nagyon érdekelnek a Biblia igazságai. Sok gyülekezetben jártam, de nem tudom eldönteni, melyikhez tartozzak. Sok problémám van, ame-

lyeket magamba fojtok, de beszélni nem nagyon tudok, inkább írok...

Életkép Kárpátaljáról:

Négy kiskorú gyermek édesanyjaként végzem naponkénti feladataimat. Szívünk vágya, hogy gyermekeink az Úr szeretetének légkörében nőjenek fel és maguk is az Ő szolgálatát válasszák. Sajnos adásaikat nem hallhatjuk, mert rádióink nem működik. Ha lenne is pótalkatrész, megfizethetetlen lenne ebben a gazdasági válságban. Kazettákat azonban örömmel fogadnánk, melyek gyermekeink lelki nevelődését szolgálják.

Egy beteg, de boldog olvasónk levele:

Örömmel olvastam a MM-t. Isten komolyan a szívemre helyezte a misszió munkájáért való imádságot, különösen Bálint Zoltánéért. Mozgáskorlátozott vagyok, de mégis boldog ember, mert Jézus megváltott, kegyelmet nyert gyermeke vagyok, hálából szolgálók nekik, amivel tudok.

Bizonyágtétel rácsok mögül:

Köszönöm a kazettát, műsoraikat is mindig meghallgatom. A kazettát odaadtam a börtönmisszionáriusnak, hadd járja be az ország fogházait. Sajnos, sokan alapfokon sem ismerik a Bibliát, a hit dolgait. Akik itt vannak, nem ismerik Istent, nem tudják, mi a bűn, de itt van időnk elgondolkozni. En befogadtam szívembe az Úr Jézust és

nem fogok eltérni a jó útról. Várok az ítéletre, de Isten ítéletétől nem kell már félnem.

A legmesszebből érkezett levél bájos „finn-magyarssággal”:
A FELM-en (finn missziói szervezet) keresztül találkoztam a Missziói Magazinnal, mert három számból kértek már tölem fordítást. De sajnos az eredeti példányok nem maradhatnak nálom. Ezért szeretném megrendelni a saját példányt 1997 évre. Nem tudom mennyibe kerül egy évfolyam, de fizethetem érte. Nagyon tetszik nekem a tartalmája és a „lay out”-ja is.

Testvéri szeretettel:
Tiula Pohjalainen-Vinko
lelkész, Porvoo

Budapesti gimnáziumi tanár-nő bátorító sorai:

Jó kézbe venni a MM-t, szép, esztétikus. Nagyon jó, hogy színes,

mert a gyermekek szívesebben veszik kézbe. Az iskolában van egy „hittanos” faliújság, oda kifüggesztetem, bármikor olvashatják a gyermekek a folyosón. En személy szerint örülök a gyermekrovatnak. Legyen továbbra is! Várjuk a következő számot. Tudom, hogy anyagi akadályai vannak, de jó lenne, ha nem féltékenként, hanem negyedévenként jelenne meg...

(a leveleket válogatta és a jövőben is megválaszolja: Bálint Józsefné)

MM-INFO:

EKE-alkalmak

október 24-26:

ifjúsági hétvége Szenden

november 14-16:

presbiteri hétvége

november 21-23:

bibliaiskolai hétvége

Piliscsabán

MEGJELENT

Dr. Anne-Marie Kool:
„Az Úr csodálatosan működik” című magyar protestáns missziótörténetének 2. kötete!

KAZETTAMISSZIÓ

Változatlanul örömmel küldjük kazettáinkat, melyekkel bárki végezhet lelkigondozói, missziói munkát:

„Bizony, javamra vált a nagy keserűség” – betegeknek
„Uram, nincs emberem!” – időseknek, magányosoknak
„Úzd el homályomat!” – gyászolóknak
„Nézz föl!” – fiataloknak, fiatalokról
„Nincsen más név” – missziói konferencia, Piliscsaba '94
„Rám figyeljete!” – missziói konferencia, Piliscsaba '95
„Menjete!” – missziói konferencia, Piliscsaba, '96
„Veletek vagyok...” – missziói konferencia, Piliscsaba, '97
„Akarom, tisztulj meg!” – országos evangélikáció, Nagytarcsa '95
„Nem tudjátok, milyen lélek van bennetek – országos evangélikáció, Deák tér '96
„Csodát virágzik a jelen” – Túrmezei Erzsébet versei és énekei
„...enyém vagy!” – mit ad és mit vár tőlünk Isten?
„Élő vízcsappék” – igemeditációk zenével, énekkel
„Jézus, te égi szép...” – az Ev. Énekeskönyv Jézus-énekeiből
„Boldog vagyok megint...” – a nagytarcsai Jubilate énekkar háláadás
„Szeressétek egymás” – útravaló jegyeseleknek, ifjú házasságoknak
„Krisztus közöttetek van” – hangképek a paksi országos ev. találkozóról

Megrendelhető: Ev. Rádiómisszió, 2142 Nagytarcsa, Pf 19.

Tel/fax: 06 / 28-450 175

A kazettákért csak adományokat fogadunk el.

Az Evangélikus Rádiómisszió műsorrendje:

programjainkat: Dominó Rádió – Dunaújváros, Róna Rádió – Kecskemét, Somogy Rádió – Kaposvár, Jónatán Rádió – Nyíregyháza, Rádió 47 – Orosháza, Cervinus Rádió – Szarvas, valamint a Magyar Rádió debreceni stúdiója, a tapolcai és bonyhádi helyi rádiók. Reméljük, hogy ez a kör a jövőben folyamatosan bővülni fog.

Október 25-ig, szombaton és vasárnap este 6-tól sugározzuk műsoraikat a 41 méteres rövidhullámon (7355 kHz). Ezt követően adásainkat csak a helyi rádióadókon keresztül közvetítjük. Eddig a következő rádiók veszik át hetente rövid

NEMCSAK ÚJ-GUINEAI KÉRDÉS:

*Mi a megoldás?
Harci buzogány vagy a kereszt?*

Pápua férfi múlt és jövő határán

FOTÓ: BAJOR MISSZIÓ